

Prof. dr hab. Janusz Ratajczak
Wydział Sztuk Scenicznych
Akademia Muzyczna
im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

Łódź 01.04.2021r.

**Recenzja Pracy Doktorskiej
mgr. Tomasza Huka**

ZLECENIODAWCA RECENZJI:

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie.
Wydział Wokalno – Aktorski. Zlecenie podjęto na podstawie Ustawy z dnia 14. 03. 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017r. poz. 1789 z późniejszymi zmianami).

DOTYCZY:

Uchwały Rady Wydziału Wokalno – Aktorskiego Akademii Muzycznej w Krakowie nr. 10/2017/2018 z dnia 22 stycznia 2018 roku w sprawie wszczęcia, na wniosek mgr. Tomasza Huka przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej: wokalistyka.

Uchwały Rady Wydziału Wokalno – Aktorskiego Akademii Muzycznej w Krakowie nr. 50/2018/2019 z dnia 30 września 2019 roku w sprawie wyznaczenia recenzentów w przewodzie doktorskim mgr. Tomasz Huka w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej wokalistyka.

W świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr. 65 poz. 595, ze zmianami Dz. U. nr. 164, poz. 1365 z dnia 17. 08. 2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1, 3), Rada Wydziału Wokalno – Aktorskiego posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej wokalistyka.

Do nadesłanego mi przez Przewodniczącą Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pednereckiego w Krakowie, Panią dr hab. Monikę Gardoń – Preinl prof. AM, pisma sygnowanego datą 24 lutego 2021 roku została dołączona następująca dokumentacja:

- uchwała o wszczęciu przewodu doktorskiego
- uchwała o wyznaczeniu recenzentem pracy doktorskiej kandydata mojej osoby
- protokoły z przebiegu posiedzenia Rady Wydziału Wokalno – Aktorskiego

- protokoły komisji skrutacyjnej z przeprowadzonych głosowań
- lista obecności członków Rady Wydziału
- uchwała o wyznaczeniu komisji doktorskiej
- wniosek o wszczęcie przewodu doktorskiego
- praca doktorska
- dzieło artystyczne

Niniejszym stwierdzam, że w świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art. 14 ust 2 pkt. 2, Rada Wydziału Wokalno – Aktorskiego Akademii Muzycznej w Krakowie podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej: sztuki muzyczne oraz wyznaczeniu mojej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pana mgr. Tomasza Huka.

PODSTAWOWE DANE O KANDYDACIE:

Tomasz Huk urodził się w Oleśnicy. W roku 1996 ukończył studia magisterskie na Wydziale Wokalno – Aktorskim Akademii Muzycznej we Wrocławiu. W tej samej uczelni, w roku 2005 zdobył ponownie tytuł magistra, tym razem na kierunku instrumentalnym w klasie klarnetu. W opisie swojego wykształcenia wymienia również ukończenie Podyplomowych Studiów Organizacji i Zarządzania Placówkami Oświatowymi i Kulturalnymi. Tomasz Huk jest czynnym wokalistą, klarnecistą, saksofonistą i pedagogiem.

Wśród wielu pozycji dokumentujących rozwój artysty na wielu płaszczyznach życia muzycznego wyróżnić można następujące osiągnięcia:

- Udział w XXXIV Zimowym Kursie Wokalnym w Dusznikach Zdroju
- Uzyskanie tytułu Eksperta Ministerstwa Edukacji Narodowej
- Uzyskanie stopnia awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego
- Śpiewaczy Kurs Mistrzowski prof. Adele Stolte

W swojej karierze zawodowej Tomasz Huk był solistą śpiewakiem Teatru Muzycznego we Wrocławiu, a także muzykiem orkiestrowym, grając na klarnecie i saksofonie. Artysta prowadzi szeroką działalność pedagogiczną. Od roku 1998 jest pedagogiem śpiewu solowego w Państwowej Szkole Muzycznej II stopnia we Wrocławiu, a od roku 2007 nauczycielem gry na klarnecie w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia w Oleśnicy.

W opisie swojej działalności artystycznej doktorant wskazuje ponad dwadzieścia projektów muzycznych. Wśród nich wyróżnić pragnę następujące wydarzenia artystyczne:

- 01. 12. 1996r. Państwowa Szkoła Muzyczna I st. im. F. Chopina w Oleśnicy

- Koncert Wokalny**, w programie arie i pieśni różnych kompozytorów
 Tomasz Huk – baryton
 Izabela Helińska - fortepian
- 09. 01. 1997r. Oleśnica – Miejski Ośrodek Kultury i Sportu
Inauguracja Roku Kulturalnego – w programie arie i duety operowe i operetkowe.
 Marzenna Wojak – sopran i Tomasz Huk – baryton
 Izabela Helińska – fortepian
 - 22. 02. 2005r. Oleśnica – **Koncert z okazji 750 lecia nadania praw miejskich**
 w programie arie i duety operowe
 Jarosława Walczak – Prus – sopran
 Dorota Dutkowska – mezzosopran
 Tomasz Huk – baryton
 Izabela Helińska – fortepian
 - 03. 05. 2006r. **Koncert Patriotyczny** – Wrocław
 Anna Majkut – sopran
 Marzanna Wojak – sopran
 Tomasz Huk – baryton
 Reprezentacyjna Orkiestra Dęta Miasta Wrocławia pod dyрекcją Tadeusza Mrocza
 - 13. 10. 2013r. Wrocław „**Missa Paschalis**” – G. G. Gorczycki
 Sala Koncertowa Polskiego Radia
 Anna Wilczyńska – sopran
 Marzenna Wojak – alt
 Piotr Bunzler – tenor
 Tomasz Huk – bas
 Chór Kameralny Angelus i Orkiestra Kameralna Akademii Muzycznej we Wrocławiu pod dyрекcją Barbary Szarejko.

Wprawdzie dorobek artystyczny kandydata nie podlega ocenie, ale chciałem w skrócie przedstawić osiągnięcia, które składają się na sukces artysty. Tomasz Huk w sposób staranny przybliżył w dokumentacji potwierdzoną działalność zawodową, popartą licznymi plakatami, podziękowaniami i nagrodami, co w znacznej mierze przyczynia się do uwiarygodnienia niniejszej recenzji.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ:

Praca doktorska Tomasza Huka pod tytułem „**Wpływ prozodii liryki Karzimierza Przerwy – Tetmajera na kształtowanie frazy wokalne w wybranych pieśniach Mieczysława Karłowicza w kontekście praktyki wykonawczej**” składa się

z dzieła artystycznego zapisanego na nośniku CD oraz jego opisu. Dzieło artystyczne stanowi 19 pieśni Mieczysława Karłowicza o następujących tytułach:

- *Czasem, gdy długo na pół sennie marzę*
- *Zawód*
- *Na spokojnym, ciemnym morzu*
- *Idzie na pola*
- *Rdzawe liście*
- *Po szerokim morzu*
- *W wieczorną ciszę*
- *Pamiętam ciche, jasne, złote dni*
- *Mów do mnie jeszcze*
- *Smutną jest dusza moja*
- *Zasmuconej*
- *Na śniegu*
- *Śpi w blaskach nocy*
- *Skąd pierwsze gwiazdy*
- *Przed nocą wieczną*
- *Nie płacz nade mną*
- *Z erotyków*
- *Zaczarowana królewna*
- *Pod jaworem*

10 pierwszych pieśni na płycie CD jest do słów Kazimierza Przerwy – Tetmajera i te utwory, zgodnie z tematem rozprawy wziąłem pod ocenę w niniejszej recenzji.

Doktorant w zamieszczonym dziele przybliżył własną koncepcję artystyczną, będącą zarówno wynikiem analizy tekstu, jak i w swej formie i klimacie, muzyki Karłowicza. Kierując się własnymi, subiektywnymi odczuciami, ukazał kolorystykę pieśni na którą składają się emocje, dynamika, rytmika, tekst literacki i linia melodyczna. Wszystkie te elementy tworzą spójną całość, która prowadzi do indywidualnej interpretacji, stanowiącej emocjonalny nastrój dzieła artystycznego niniejszej pracy doktorskiej.

Nieobce są jednak w całości wykonania niedoskonałości wokalne.

Artysta dysponuje przyjemnym głosem barytonowym o bardzo dobrej artykulacji, która warunkuje prawidłową dykcję, tak ważną szczególnie w twórczości pieśniarskiej. Głos jest wyrównany w całym rejestrze, ale występuje w nim brak techniki krycia dźwięków, przez co w górze skali słychać problemy wokalne. Uwagę zwróciłem także na drżącą wibrację głosu, szczególnie na długich dźwiękach, będącą skutkiem słabego podparcia oddechowego. W całości wykonania czuje się również tendencję do szybszych temp poszczególnych miniatur, przez co zakłócony zostaje ogólny nastrój pieśni Karłowicza, tak mocno nacechowany spokojem, smutkiem, czy też nostalgią.

Jednakże jest to osobista interpretacja artysty, oparta na jego przemyśleniach, wrażliwości muzycznej oraz możliwościach technicznych, którą w ogólnej ocenie przyjmuję.

Do dzieła artystycznego załączona została pisemna analiza, na którą składa się skrócony opis pracy doktorskiej w języku polskim i angielskim, wstęp, trzy rozdziały i zakończenie oraz bibliografia.

W skróconym opisie, autor pracy wprowadza czytelnika w obszar swych zainteresowań, przedstawia punkt wyjścia i powstania pracy. Ukazuje głównych bohaterów swoich badań, którymi są Mieczysław Karłowicz i Kazimierz Przerwa – Tetmajer. Ważne jest tutaj podkreślenie, iż głównym bodźcem dla tworzenia pieśni była dla kompozytora twórczość Tetmajera. To jej wpływ zdecydował głównie o młodopolskich cechach twórczości Karłowicza, który poszukiwał tekstów identyfikując się z podmiotem lirycznym. W wyniku tego powstały utwory liryczne, eksponujące uczucia smutku, melancholii, przygnębienia i rozpacz.

We wstępie pracy autor dysertacji przedstawia postać Mieczysława Karłowicza, opisując jego życie, twórczość, zamiłowania i źródła inspiracji. Zaznacza, że zainteresowanie gatunkiem pieśni kompozytor wyniósł z domu rodzinnego, w którym pielęgnowano tradycje patriotyczne, z domu, w którym

wychowywał się przy muzyce Stanisława Moniuszki i literaturze wieszczów narodowych.

Rozdział pierwszy pracy zatytułowany został : *Kazimierz Przerwa – Tetmajer – autor tekstów i ich wpływ na polską liryczną twórczość muzyczną Mieczysława Karłowicza*.

W rozdziale tym doktorant przytacza wiele faktów biograficznych z życia poety, opisuje jego twórczość, fascynacje i oddziaływanie na ówczesnych odbiorców. Wskazuje również w jego wierszach liryczny obraz świata, wyrażający się pesymizmem, zwątpieniem, tęsknotą i samotnością, obraz tak wspólny i podobny do charakteru pieśni Mieczysława Karłowicza.

Rozdział drugi pracy to: *Pieśni Mieczysława Karłowicza do słów Kazimierza Przerwy – Tetmajera*.

Jest to jeden z dwóch najważniejszych , a zarazem bardzo dobry rozdział całej pracy. Analiza formalna wszystkich 19 pieśni została przeprowadzona w sposób profesjonalny, odpowiadający pracy doktorskiej. Autor ukazuje gatunek wiersza, jego kontekst historyczny, budowę, podmiot liryczny, środki stylistyczne i rodzaj kulturowy. W sposób interesujący przedstawił także prozodię wiersza w połączeniu z muzyką. Wszystkie elementy takie jak m.in. akcent, intonacja, iloczyn, nadają językowi w połączeniu z muzyką duże znaczenie emocjonalne i brzmieniowe.

W rozdziale tym znajduje się także opis rozwoju szkolnictwa muzycznego i powstanie periodyków muzycznych, które to wspólnie przyczyniły się do badań nad teorią muzyki i filologią , kształtując rozwój myśli literacko - muzycznej w ówczesnej Polsce.

W kolejnym, ostatnim rozdziale zatytułowanym *Wybrane pieśni Mieczysława Karłowicza do słów Kazimierza Przerwy – Tetmajera w odniesieniu do nagranej płyty*, doktorant zajął się szczegółową analizą muzyczną wszystkich pieśni znajdujących się na nośniku CD.

Autor bardzo trafnie odczytał dzieło artystyczne. Wykazał się ukształtowaną umiejętnością samodzielnego opracowania miniatur wokalnych. Dobrał właściwe strategie i uchwycił problematykę analityczną formy wokально instrumentalnej. Ukazał relacje pomiędzy wartością słowną i muzyczną oraz spójność i kontrasty dramaturgiczne. Uchwycił stany emocjonalne zawarte w

warstwie muzycznej, a także przedstawił wybrane elementy techniki wokalne, pozwalające mu uwypuklić idee tekstu literackiego określonego w materiale nutowym. Istotnym elementem jest także uwzględnienie pracy pianistki, która w partnerstwie ze śpiewakiem równie dobrze uchwyciła siłę wyrazu i piękno Karłowiczowskich pieśni.

Ostatnim etapem części opisowej jest zakończenie i bibliografia, gdzie obok spisu źródeł tekstowych doktorant podsumował całą pracę, w której rozwiązał założone cele badawcze. Stwierdził, że muzyka i poezja są sztukami przebiegającymi w czasie. Ukazał wrażliwość na poezję i muzykę, wskazując ich zestrojenie i wspólne oddziaływanie na słuchacza. Określił pieśni Karłowicza do słów Tetmajera jako lirykę subiektywną i eksponującą uczucia duszy.

Wszystkie zagadnienia teoretyczne pracy doktorskiej odnośnie tematu i wykonania dzieła, zostały przedstawione w sposób prawidłowy.

Zastrzeżenia moje budzi tylko strona edytorska części pisemnej.

Autor używa zbyt mało akapitów, przez co myśli zawarte w tekście są mało uporządkowane. Dziwi mnie również skromna ilość przypisów. W całej pracy doktorant wskazuje 21 pozycji bibliograficznych, z czego wykorzystuje tylko cztery tytuły w ośmiu przypisach na prawie stu stronach pracy. W całości tekstu widać zapożyczenia z bibliografii, ale niestety nie ma do tego odniesienia. Kolejną niedogodnością są przykłady muzyczne bez numeracji, tytułów i oznaczeń taktów. Czasami miałem problemy z przypisaniem danego przykładu nutowego do części opisowej.

Biorąc pod uwagę przedstawione dzieło artystyczne, które akceptuję i oceniam pozytywnie uważam, że każda pozycja w nim zawarta została przez artystę przemyślana od strony wykonawstwa wokálnego, a także dramaturgicznego. Na uwagę zasługuje także koordynacja muzyczna w relacji z pianistą, który także jest współtwórcą omawianego dzieła.

Pan Tomasz Huk przedstawił jednocześnie ciekawe rozwiązanie problemu teoretycznego, które zawarł w części opisowej swojej pracy.

KONKLUZJA

Praca doktorska mgr. Tomasza Huka posiada wyczerpujący i edukacyjny charakter. Wnosi interesujący wkład w rozwój reprezentowanej dyscypliny artystycznej. Poziom muzyczno-artystyczny kandydata jest satysfakcjonujący. W opisie dzieła doktorant wykazał się prawidłową wiedzą teoretyczną i merytoryczną, która stanowi sumę ciekawych wartości, jakimi może się poszczycić.

Pan mgr Tomasz Huk rozwiązał założone zagadnienie artystyczne i spełnił tym samym wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z 14. 03. 2003 r..

Stawiam wniosek o jej przyjęcie.

prof. dr hab. Janusz Ratajczak

